

THE ROLE OF GEOGRAPHY EDUCATION IN EDUCATING INDIVIDUALS

Coğrafya Eğitiminin Birey Yetiştirilmesindeki Rolü

B. Ünal İBRET¹

Fatih AYDIN²

Tuğba TURGUT³

Özet

Bu araştırma, coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü incelemek amacıyla yapılmıştır. Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre yapılan araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmaya Karabük İli ortaöğretim kurumlarında görev yapan 16 coğrafya öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görüşleri altı boyuta ayrılarak (coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü, coğrafi açıdan ülkesini tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişki, kimlik gelişimine katkısı, aktif vatandaşlıktaki etkisi, beceriler ve değerler) incelenmiştir. Çalışmanın sonucuna göre coğrafya öğretmenleri temel ifade olarak bireylere günlük yaşam becerileri kazandırmada coğrafya eğitiminin oldukça etkili olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte coğrafya öğretmenleri coğrafya eğitiminin bireylerde vatan ve millet sevgisinin artmasına, yaşadığı yeri ve ülkesini tanıyarak aidiyet duygusunun gelişmesine ve kimlik gelişimine katkı sağlayacağını düşünmektedir. Araştırmadan ortaya çıkan diğer sonuçlara göre coğrafya öğretmenleri müfredatın yoğunluğu ve ders saatlerinin azlığı nedeniyle öğrencilere verilmesi gereken beceri ve değerleri etkili şekilde kazandıramadıklarını belirtmektedir. Araştırma sonuçlarına dayanarak konunun daha da detaylandırılması için ilgili öğrenci görüşlerinin alınması ve çalışmanın farklı illerde görev yapan coğrafya öğretmenleri ile de gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Coğrafya Eğitimi, Coğrafya Öğretmenleri, Birey, Kimlik

Abstract

This research was conducted to examine the views of the geography teachers about the role of the individual in the training of the individual. In the study, the phenomenological design is used in the qualitative research method. 16 geographical teachers working in Karabük secondary education institutions participated in the research. The interview form developed by the researchers was used as data collection tool. In the analysis of the data, content analysis method was used. The views of the participating geographical teachers were divided into six dimensions (the role of geography education in raising an individual, the relationship between country recognition and homeland love, contribution to identity development, impact on active citizenship, skills and values). As a result of the study, geography teachers stated that geography education is effective in giving the individuals the skills of daily life. In addition, geography teachers think that geography education will contribute to the development of identity and individuals' identity by increasing the love of motherland and nation in the individuals, by knowing the place and country where they live. Moreover, in research findings, geography teachers have reached the conclusion that they cannot make the skills and values effective for the students because of the intensity of the curriculum and the lack of lesson hours. Based on the results of the research, it is suggested that students' opinions about the subject should be taken with the geography teachers working in different fields.

Keywords: Geography, Geography Education, Geography Teachers, Individual, Identity

¹ Correspondence to: Prof., Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Social Studies Education, Kastamonu, TURKEY., bibret@kastamonu.edu.tr

² Prof., Karabük University, Faculty of Letters, Department of Geography, Demir Çelik Campus, 78050, Karabük, TURKEY., fatihaydin@karabuk.edu.tr

³ PhD. Student., Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Social Studies Education, Kastamonu, TURKEY., tugbatrgt78@gmail.com

GİRİŞ

Coğrafya disiplini insan ve mekân arasında bir köprüdür. İnsanın yaşadığı mekânı anlamlandırmasında, evrenin mevcut durumu ya da evrende meydana gelen birtakım değişikliklerin anlaşılmasında coğrafya disiplinin rolü büyüktür. Nitekim Xuan, Duan ve Sun (2015) coğrafyanın yer ve mekan çalışmaları ile dünya ve halk arasındaki ilişkiyi araştırdığını belirtmiştir. Ayrıca sosyal bilimlerin disiplinler arası bir kolu olan coğrafya disiplini, yeryüzünde yaşanan ve yaşanması muhtemel birtakım fiziki ve beşeri olayların nedenlerini ve etkilerini anlamada anahtar bir disiplindir (Bilgili, 2018; Kızılcıoğlu ve Taş, 2007). Bireylerin coğrafyayı ve coğrafya disiplinini anlamaları ise coğrafya eğitimi ile mümkündür.

Coğrafya eğitimi ile bireyler doğa ve insanlarla barışık şekilde yaşamayı ya da bir başka ifade ile fiziki ve beşeri dünya ile dengeli bir yaşam sürmeyi öğrenir (Efe, 1996). Bu nedenle coğrafya denildiğinde yalnızca göl, ada ve ırmak isimleri değil, bu bilgilerin birey hayatındaki yararlarını inceleyen bir bilim olarak anlaşılmalıdır (Aydın, 2011). Bu bağlamda coğrafya eğitiminin amacı bireylerin coğrafi bilgi ve becerilerini aktif olarak kullanacak vatandaşların gelişimini teşvik etmektir. Ayrıca coğrafya eğitimi, öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına, ülke ve dünyanın toplumsal gereksinimlerine cevap vermelidir (National Assessment Governing Board, 2009).

Coğrafya eğitimi kendimizi, dünyayla olan ilişkimizi ve dünyadaki diğer insanlarla olan karşılıklı bağımlılığımızı daha iyi anlamak için bilgi, değerler, kavramlar ve beceriler sağlar (Haas, 1989). Bu kapsamda coğrafya dersinin amacı bireylere yaşadığı çevreyi ve dünyayı tanıtmaya, yaşadığı mekân ve dünya üzerinde meydana gelen çeşitli olayların benzerlikleri, farklılıkları arasındaki neden sonuç ilişkisini kurmalarını öğretmektir (Akengin, 2008). Coğrafya öğretim programında da ifadesini bulduğu şekli ile bu derste bireylerin coğrafi beceriler kazanmada, yakın çevresinden başlayarak ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerleri kavramada, çevre sorunları karşısında bilinçli, coğrafi bilginin “vatan bilinci” geliştirmedeki önemini kavramada bilinçli bireylerin yetiştirilmesini amaçlamaktadır (CDÖP, 2018). Ancak ülkemizde coğrafya disiplinine Avrupa ülkelerine kıyasla yeteri kadar önem verilmemektedir (Alım, 2003). Ayrıca Coğrafya ders saatlerinin azlığı nedeniyle öğrenciler coğrafya derslerinin önemsiz ya da gereksiz olduğunu düşünmektedirler (Yiğit, 2003). Bu durumun aşılması için geleceğin bireyleri olan öğrencilere coğrafya eğitiminin önemi etkili şekilde kavratılmalıdır.

Coğrafya eğitimi günümüz modern toplumlarında karşılaştığımız sosyal refah, halk sağlığı, çevrenin korunması, uluslararası ilişkiler, etnik ve bölgesel sorunlar, artan nüfus, sınırlı doğal kaynaklara karşı artan rekabet gibi sorunlara karşı etkili kararlar alabilmek için bireyleri hazırlamaya yardımcı olur (Schell, Roth ve Mohan, 2014). Bununla birlikte yeni nesillere yaşadığı mekân ve dünyayı tanıtmaya, dünya üzerindeki farklılıklar ve benzerliklerin nedenlerini ve sonuçlarını değerlendirmeyi öğretmeyi amaçladığından dolayı oldukça önemlidir (Akengin, 2008).

Coğrafya eğitimi çocukların yakın ve uzak çevrelere yönelik ilgisinin canlı tutma ve uyarmada, yeryüzündeki çeşitli güzellikleri takdir etme duygularının beslenmesinde, insanın dünya üzerindeki etkisine ilişkin çocukların bilinçli ilgilerini geliştirme, yerel ve daha geniş düzeydeki eylemler yoluyla gezegenin sürdürülebilirliği için sorumluluk almayı istemeyi cesaretlendirilmesi ve çocukların kültürlerarası ilişkileri takdir etme ve insanlara saygı duymada dahil olmak üzere çeşitli küresel bakış açısını ve uluslararası anlayışı benimsemelerini sağlaması açısından oldukça önemlidir (Catling, 2001).

Coğrafya eğitimi bireyleri birçok alanda (çevre bilimleri, uluslararası ilişkiler, mühendislik vb.) hayata hazırlar. Toplumun bir üyesi olarak çeşitli konularda karar almalarına yardımcı olur (Bednarz, Heffron ve Huynh, 2013). Dolayısıyla bireylere coğrafi bilginin yanı sıra coğrafya öğretim programında yer alan değer ve becerilerin etkili şekilde kazandırılması bireylerin ileride karşılaşacakları çeşitli problemler karşısında etkili çözüm önerileri getirerek karar almalarını sağlayacaktır. Esteves’in (2015) ifade ettiği gibi coğrafya eğitimi bireylerin hem akıl yürütme stratejilerini geliştirerek sosyal problemleri tanımlamasına hem de problem çözme stratejilerini kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Böylece öğrencilerde sosyal adalet ve eşitliği teşvik eden bilgi, beceri ve değerlerin geliştirilmesi ile toplumsal dönüşümü sağlayacaktır (Wellens, Berardi, Chalkley, Chambers, Healey, Monk ve Vender, 2006).

Toplumsal dönüşüm sürecinde bireylerin milli ve manevi değerlerinin bilincinde olarak değişime uyum sağlamaları oldukça önemlidir. Bu noktada coğrafya eğitimi bireylerin yaşadıkları coğrafyayı tanımlarına dünya üzerindeki konumunun önemini kavramalarında etkili bir derstir. Bireylerin yaşadıkları coğrafyayı tanımlarını milli kimlik gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Avcı, İbret ve Avcı (2017) kimliğin bireylerde aidiyet bilincini oluşturduğu, toplumların gelişmesinde ve güvenliğinin sağlanmasında önemli olduğunu belirtmişlerdir. Aksoy (2003) milli kimliğin oluşmasında vatan fikrinin önemli olduğunu, vatan sevgisinin gelişip kökleşmesinin coğrafya eğitimi ile mümkün olduğunu belirterek “vatan coğrafyanın kendisidir” şeklinde ifade etmiştir.

İnsan faaliyetleri ve dünyadaki biyosfer arasındaki etkileşim gün geçtikçe çıkmaz bir noktaya varmaktadır. Bu sebeple bireylerde ekoloji bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bilincin oluşmasında ise coğrafya eğitimi oldukça önemlidir

(Biriukova,2005). Coğrafya eğitimi ile bireyler doğanın sayısız nimetlerinden bilinçli şekilde nasıl istifade edeceklerini öğreneceklerdir. Böylece doğayı tanıyan ve yanlış kullanımında ne gibi sonuçlarla karşılaşılacağına bilincinde olan bireyler yetişecektir. Nitekim Yiğit (2003) coğrafya eğitimi sayesinde bireylerin yaşadıkları çevrenin özelliklerine aykırı davranışlarında yaşanabilecek muhtemel olumsuz sonuçlarında bilincinde olacaklarını belirtmiştir. Bu bağlamda coğrafya eğitimi bireylere coğrafi beceriler kazandırma noktasında önemli bir misyona sahiptir. Coğrafya Dersi Öğretim Programı(CDÖP)'da da belirtildiği gibi coğrafya eğitimi ile bireylerde; *coğrafi gözlem, coğrafi sorgulama becerisi, arazide çalışma, zamanı algılama, değişim ve sürekliliği algılama, harita becerileri, kanıt kullanma, tablo ve grafik yorumlama becerilerinin gelişmesi desteklenmektedir.*

Coğrafya eğitimi bireylerin birtakım değerlerinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Coğrafya öğretim programında bireylere kök değerler olarak ifade edilen "*adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik*" değerlerinin kazandırılması hedeflenmiştir (CDÖP, 2018). Öğretmenlerin görevi yalnızca öğrencilerine bilgi yüklemek değil aynı zamanda onların ahlaklı ve değer sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (Yılmaz ve Altınkurt, 2009). Bu bağlamda belirtilen değerlerin kazandırılması, coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki önemini kavrayan öğretmenler aracılığıyla gerçekleşmesi mümkündür. Sonuç olarak coğrafya bireyin bir bütün olarak yetişmesine katkı sağlayan bir sosyal bilimler disiplindir.

İlgili alan yazın incelendiğinde coğrafya eğitiminde *beceriler* (Aksoy ve Ünlü, 2012; Demiralp, 2006; Demirkaya, 2008; Kızılcıoğlu, 2007; Meyer, 1973; Taş,2008; Ünlü,2011; Ünlü ve Yıldırım, 2017) ve *değer eğitimi* (Buttimer, 1974; Çifçi ve Ünalı, 2014; Fien ve Slater, 1981; Hopwood, 2008; Huckle, 1983; İbret, Karatekin ve Avcı, 2015; Katılmış ve Balcı, 2017; Ünlü, 2018; Slater, 1998; Slater, 2001; Solem, Lambert ve Tani, 2013) konularında çeşitli çalışmalar mevcuttur. Ancak alan yazında coğrafya eğitiminin bireyin yetiştirilmesindeki rolüne vurgu yapan kapsamlı bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu durum araştırmanın önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Araştırmanın Amacı

Coğrafya dersinin bireylere salt coğrafi bilgiler vermenin yanında, bireylerin ülkesinin manevi bütünlüğünde önemli bir unsur olan vatan ve millet sevgisi kazanmasında ve bu sayede toplumun değerlerini benimseyen dürüst, hoşgörü sahibi ve sorumluluklarının bilincinde olan bireyler olarak yetişmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu sayede milli ve manevi değerlerini özümseyen aktif vatandaşlar yetişebilecektir. Coğrafya dersinin birey yaşamında bu denli önemli bir etkiye sahip olması, coğrafya eğitiminin yalnızca dağ, ova ve göl isimlerini öğretmekten ibaret olmadığını göstermektedir. Durumun tespiti amacıyla, coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine başvurularak öğretim programında kazandırılması hedeflenen beceri ve değerleri içselleştirmede coğrafya eğitiminin rolü araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Coğrafya öğretmenlerinin, bireyin ülkesini coğrafi olarak tanınması ve vatan sevgisi arasındaki düşünceleri nelerdir?
- Coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya eğitiminin bireylerin kimlik gelişimine katkısına yönelik düşünceleri nasıldır?
- Coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolüne ilişkin görüşleri nasıldır?
- Coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya derslerinde öğrencilere kazandırılan beceriler hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya derslerinde öğrencilere kazandırılan değerler hakkındaki düşünceleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji deseni bireylerin yaşantıları ve tecrübelerinden yola çıkarak bunları nasıl anlamlandırdıklarına odaklanmaktadır (Güzel ve Demircioğlu, 2014). Temel amacı, fenomen hakkında deneyimi olan bireylerin konu hakkındaki görüşlerini toplayarak ortak bir sonuç ortaya koymaktır (Creswell, 2007). Olgu bilim deseni incelenen olgunun daha iyi anlaşılması ve tanınması bakımından çeşitli örnekler ve yaşantılar ortaya koymaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda dikkatli, sistematik ve eleştirel olarak olguların nasıl meydana geldiğini anlamaya çalışır (Giorgi, 1997). Bu çalışmada Karabük İl'inde görev yapan 16 coğrafya öğretmenin bilgisi ve deneyimleri doğrultusunda araştırma konusu ile ilgili görüşlerinin araştırılması sebebiyle fenomenoloji desenin

kullanılması uygun görülmüştür. Böylece coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü hakkında coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine başvurularak, coğrafya eğitiminin iyi bir birey yetiştirmedeki etkililiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Karabük il merkezi ve Safranbolu ilçesindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan 16 coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmada dokuz erkek, yedi kadın coğrafya öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Coğrafya Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri			
		(f)	(%)
Cinsiyet	Kadın	7	43,5
	Erkek	9	56,2
Mesleki Kıdem	1-10 yıl	2	12,5
	11-15 yıl	1	6,2
	16-20 yıl	3	18,7
	21 yıl ve üzeri	10	62,5

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin yedisi kadın (%43,5), dokuzu ise (%56,2) erkektir. Mesleki kıdem açısından incelendiğinde ise coğrafya öğretmenlerinin en fazla 21 ve üzeri (%62,5) mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmada konuyu derinlemesine incelemek amacıyla amaçlı örnekleme seçilmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırma amacına uygun olarak belirli özelliklere sahip bireyler ile çalışılmak istendiğinde kullanılan örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Ayrıca amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılarak araştırmanın amacına en uygun katılımcılar belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde araştırma kapsamında belirlenen bir dizi ölçütü sağlayan katılımcıların belirlendiği örnekleme yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Buna göre Karabük il merkezi ve Safranbolu ilçesi ortaöğretim okullarından görev yapma ölçütü araştırma katılımcıları belirlemek amacıyla kullanılan ölçüttür. Ardından daha önce ifade edildiği üzere araştırmada belirlenen katılım ölçütüne uygun olarak kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak uygulama olanağı en mümkün olan 16 coğrafya öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılar 7 farklı okulda görev yapan coğrafya öğretmenlerinden oluşmaktadır. Buna göre araştırmanın yapıldığı ortaöğretim kurumları aşağıda belirtilmiştir:

- Safranbolu Ahi Evran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- Safranbolu Atatürk Anadolu Lisesi
- Vakıfbank Zübeyde Hanım Anadolu Lisesi
- Cumhuriyet Anadolu Lisesi
- Demir Çelik Anadolu Lisesi
- Yahya Kemal Beyatlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- Karabük Anadolu İmam Hatip Lisesi
- Karabük 75. Yıl Anadolu Lisesi

Veri Toplama Aracı

Araştırmada coğrafya öğretmenlerinin coğrafya eğitimine yönelik görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla araştırmacılar tarafından yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme, araştırılan konu ile ilgili olarak kapsamlı bilgiye ulaşılmasını sağlamak amacıyla kullanılan bir nitel veri toplama aracıdır (Şahin, 2015). Veri toplama aracının geliştirilme sürecinde ilk olarak araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve görüşme soruları içeren taslak bir form hazırlanmıştır.

Hazırlanan görüşme formu coğrafya eğitimi alanında uzman iki akademisyen tarafından incelenmiştir. Görüşme formu ilk haliyle 7 ana ve 4 alt soruyla birlikte toplamda 11 sorudan oluşmaktadır. Oluşturulan görüşme formunda öğretmenleri yönlendirici ve öğretmenlere ipucu olabilecek cümleler çıkarılarak tekrar düzenlenmiştir. Düzenlenen görüşme formu tekrar uzman görüşüne sunulmuş ve yapılan düzenlemeler teyit edilmiştir. Son haliyle görüşme formunda 7 soru yer almaktadır. Bu

sorular; coğrafya öğretmenlerinin coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü, coğrafya eğitiminde öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceri ve değerler hakkındaki düşünceleri, coğrafya eğitimi ve vatan sevgisi arasındaki ilişki, coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolü, coğrafya eğitiminde kazandırılan beceriler ve değerler hakkındaki düşüncelerini tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri Karabük il merkezi ve Safranbolu ilçesinde yer alan yedi ortaöğretim kurumunda görev yapan 16 coğrafya öğretmeni ile yüz yüze yapılan görüşmeler ile toplanmıştır. Bu bağlamda öğretmenler ile iletişime geçilerek öğretmenlere araştırmanın amacı ve kapsamı ile ilgili bilgi verilmiştir. Ayrıca öğretmenler araştırma katılma konusunda ricada bulunularak araştırmanın gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirildiği, dolayısıyla katılıp katılmama konusunda özgür oldukları ifade edilmiştir. Buna göre araştırmaya katılmayı kabul eden coğrafya öğretmenlerine görüşme formları elden ulaştırılmıştır. Her bir görüşme formunun doldurulma süresi ortalama on dakikadır. Araştırma verileri iki haftalık süreçte toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Coğrafya öğretmenlerinin yanıtladıkları her bir görüşme formu kodlanmıştır (Ör; Ö1K [kadın], Ö2E [erkek]). Öğretmenlerin görüşme formuna verdikleri yanıtlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çünkü içerik analizinde yapılan işlem, katılımcıların yanıtlarını belirli kavramlar ya da temalar etrafında gruplandırarak yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda her bir soruda tek tek tüm katılımcıların yanıtları okunarak ortak kavram ve temalar oluşturulmuştur. Nitel bir çalışmada verilerin analizine rehberlik edecek bir kavramsal yapı olmadığında araştırmacılar elde ettikleri veri kümesinden toplanan verileri tümevarımcı bir yaklaşımla araştırmada yer alan tüm boyutları ortaya çıkarırlar. Dolayısıyla tümevarımcı analizde kodlar doğrudan verilerden üretilir. Böylece birbiri ile ilişkili olan her bir kod temalar altında toplanarak sınıflandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Buna göre mevcut araştırmada elde edilen verilerin kodlamasında rehberlik edecek bir kavramsal yapı olmadığı için araştırmacılar tarafından tümevarımcı bir yaklaşım ile oluşturulan kodlardan birbiri ile ilişkili olanları bir tema altında sınıflandırılmıştır. Katılımcıların yanıtları doğrultusunda oluşturulan tema ve kavramların frekans ve yüzdeleri hesaplanarak bir tabloda gösterilmiştir. Oluşturulan tablolardaki tema ve kavramlar öğretmenlerin yanıtları ile destelenerek açıklanmıştır.

Nitel araştırma da geçerlik ve güvenilirlik inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve yöntemleri ile sağlanabilmektedir. Mevcut araştırmada, inandırıcılığın sağlanması için çeşitleme ve uzman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu kapsamda araştırmaya farklı okullarda (Meslek liseleri, İmam Hatip lisesi ve Anadolu Liseleri) görev yapan coğrafya öğretmenlerinin katılması konuya farklı bakış açıları sağlayarak çeşitleme yönteminden yararlanılmıştır. Bununla birlikte elde edilen verilerin uzman incelemesine sunularak araştırmadan elde edilen veriler eleştirel bakış açısıyla incelenmiştir. Araştırmada aktarılabirliği sağlamak için verilerin ayrıntılı betimlenmesi ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Buna göre çalışmada katılımcıların belirlenmesi, veri toplama süreci ve verilerin analizi tüm detaylarıyla sunulmuştur. Tutarlılığın incelenmesi aşamasında söz konusu araştırma alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşüne sunularak araştırmanın tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda *“birey yetiştirilmesinde coğrafya eğitiminin rolü”, “coğrafi açıdan ülkesini tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişki”, “kimlik gelişimine katkısı”, “aktif vatandaşlıktaki etkisi”, “kazandırılan beceriler” ve “kazandırılan değerler”* şeklinde altı alt boyuta ayrılmıştır. Araştırmanın bulgular kısmı raporlaştırılırken katılımcıların her bir soruya ilişkin ifade ettikleri görüşler, kodlamalar şeklinde bir araya getirilmiş ve kodlamalardan yola çıkarak oluşturulmuş olan kategoriler arasındaki ilişki tablolar halinde sunulmuştur. Her bir boyutla ilgili olan kategoriler ve o kategorileri oluşturan kodlamalar katılımcıların görüşlerinden aynen alıntılar yapılarak sunulmuştur. Aynen alıntılanarak yapılan ifadelerde öğretmenlerin yanıtladıkları görüşme formlarına kodlar (Ö1K,- Ö3E vb.) verilmiştir.

Boyut 1: Birey Yetiştirilmesinde Coğrafya Eğitiminin Rolü

Katılımcıların *“Birey yetiştirilmesinde coğrafya eğitiminin rolü”* boyutuna ilişkin görüşme formunda verdikleri yanıtlar ve bunların ifade sıklıkları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Coğrafya Eğitiminin Birey Yetiştirilmesindeki Rolüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Yaşadığı çevreyi ve ülkesini tanıma	7	35
Vatan ve millet sevgisi	5	25
Yaşadığı çevredeki olay ve olguları anlama ve eleştirel bakabilme	2	10
Coğrafi bilinç oluşturma	2	10
Çevresel Bilinç	2	10
Günlük yaşamda pratik bilgi kazandırma	1	5
Bireye evrensel kimlik kazandırma	1	5
Toplam	20	100

Coğrafya öğretmenlerinin 1. Boyuta ilişkin görüşleri toplamda yedi başlık altında toplanmıştır. Bu boyut altında katılımcılar coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesinde “Yaşadığı çevredeki olay ve olguları anlama ve eleştirel bakabilme”, “Yaşadığı çevreyi ve ülkesini tanıma”, “Coğrafi bilinç oluşturma”, “Vatan ve millet sevgisi”, “Günlük yaşamda pratik bilgi kazandırma”, “Çevresel Bilinç” ve “Bireye evrensel kimlik kazandırma”, rolünün olduğunu düşünmektedirler.

1.1. Yaşadığı çevredeki olay ve olguları anlama ve eleştirel bakabilme. Araştırmaya katılan öğretmenler coğrafya eğitiminin bireylere yaşadığı çevredeki olay ve olguları anlama ve eleştirel bakabilme konusunda rolü olduğunu düşünmektedirler. Katılımcıların “Bireyin sosyal ve fiziksel çevresinde gerçekleşen olay ve olguları anlayabilmesi, bu olgulara sistemli ve eleştirel bakabilmesi için coğrafya eğitimi gereklidir.” (Ö1K), “Coğrafya eğitimi insanları, yaşadığı çevre hakkında bilgilendirmektedir. Coğrafya yaşamın kendisidir. Bireylere sorgulama becerisi kazandırır, meydana gelen olaylara, dünyaya farklı pencereden bakma yetisi kazandırır.”(Ö4K), şeklindeki ifadeleri ile desteklenmektedir. Bu ifadelere dayanarak, katılımcıların coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki önemi konusunda farkındalık sahibi olduklarını, aynı zamanda bireylere çoklu bakış açısı sağlama yönelik fayda sağladığını söylemek mümkündür.

1.2. Yaşadığı çevreyi ve ülkesini tanıma. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin büyük çoğunluğu coğrafya eğitiminin, bireylerin yaşadığı çevreyi ve ülkesini tanımasına yönelik birey yetiştirilmesinde rolü olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre katılımcıların “Coğrafya ile insan yaşadığı yerden başlayarak dünyayı ve evreni keşfetmeye bu ders sayesinde başlayabilir.” (Ö9E). “ ... Yaşadığı çevreyi ve dünyayı tanıyan, anlayan ve korumaya çalışan bireyler yetiştirmektedir.” (Ö6K). “Coğrafya, yakın çevreden başlayıp tüm yeryüzünü ve insanları tanıma fırsatı yaratıyor.” (Ö16E) şeklindeki ifadeleri genel olarak ortaya konmaktadır. Öğretmenlerin ifadelerine dayanarak coğrafya eğitiminin, geleceğin yetişkin bireyleri olarak öğrencilere yakın çevresinden başlayarak ülkesini ve yaşadığı dünyayı anlama ve tanıma imkânı sunarak bilinçli bireylerin yetişmesine katkı sağladığı söylenebilir.

1.3. Coğrafi bilinç oluşturma. Coğrafya öğretmenlerinin bir kısmı coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü “coğrafi bilinç kazanma” olarak düşünmektedirler. Bu durum öğretmenlerin “Ülkesini tanıma, zenginlik kaynaklarını bilme, coğrafi konumunu bilme, demografik yapısını tanıma ve sonuçta bu değerleri ülke ve millet yararına kullanarak coğrafi bilinç oluşur.” (Ö2K). “ Coğrafya kültürü bireylere Yer altı ve yer üstü kaynaklarını tanıtıyor. Gezegenimizin uzaydaki etkileşimlerini fark ettiriyor. Doğa olaylarını öğrenme ve onlarla birlikte yaşama kültürü oluşturuyor. Siyasi, ekonomik ve kültürel gelişmeleri kritize etme yatkınlığı kazandırıyor. Özetle günümüz dünyasını algılama, anlamlandırma ve değerlendirebilme ancak coğrafya kültürü ile mümkün görünüyor. Polisten askerine, sanatçısından sporcusuna öğretmeninden siyasetçisine kadar tüm bireylerde yeşerecek bu coğrafi bilinç toplumsal gelişmenin zeminin hazırlıyor.” (Ö16E) şeklindeki ifadeleri ile ortaya konmaktadır. Bu ifadelerden yola çıkarak bireyler coğrafi bilgilerini geliştirmeleriyle farkındalık düzeylerinin de artacağını söylemek mümkündür.

1.4. Vatan ve millet sevgisi kazandırma. Coğrafya öğretmenleri genel olarak coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü “vatan ve millet sevgisi kazandırma” olarak düşünmektedirler. Buna göre öğretmenlerin ifadeleri “ ... Bireyin ülkesine ve milletine aidiyet duygusunun gelişmesine yardımcı olacaktır.” (Ö3E). “İyi bireyler yetiştirmenin yolu vatan sevgisine sahip, değerlerine sahip çıkan nesiller yetiştirmektir. Bende bir coğrafya öğretmeni olarak bunları değer veriyorum. Vatanının her karış toprağını bilmeli kutsallığını anlamalı.” (Ö5K). “sorumluluklarını bilen, vatanını ve milletini seven insanlar yetiştirmektedir.” (Ö8E). “Ülkesinin coğrafi özelliklerini tanıyan öğrencide vatan sevgisi, doğal kaynakları koruma vb. duyguların sağlam temellere oturtacağına inanıyorum.” (Ö11E) ile özetlenmektedir. Bu ifadelerden yola çıkarak coğrafya eğitiminin, bireylere vatan ve millet sevgisini aşılayarak birey yetiştirilmesinde önemli role sahip olduğunu söylemek mümkündür.

1.5. Günlük yaşamda pratik bilgi kazandırma. Araştırmaya katılan bir coğrafya öğretmeni, coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü hakkında coğrafya dersinin günlük yaşamda pratik bilgi kazandırma olarak ifade etmiştir. Buna göre araştırmaya katılan Ö7E kodlu coğrafya öğretmeni coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü “Türkiye ve Dünyayı

tanımak, pratik ve kullanılabilir bilgi sağlamak” olarak ifade etmiştir. Bu ifade, coğrafya eğitiminin bireye günlük yaşantısını kolaylaştıracak pratik bilgiler sunduğu şeklinde yorumlanabilir.

1.6. Çevresel bilinç. Araştırmaya katılan coğrafi öğretmenleri coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü hakkında coğrafya dersinin doğayı değer olarak algılama ve çevreyle barışık yaşama olarak ifade etmiştir. Buna göre araştırmaya katılan Ö10E kodlu coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü *“Bireyin doğayı bir değer olarak algılaması ve insan etkisi ile yok olabileceğini öğrenmesi gerekir. Coğrafya bu noktada önemlidir.”* Ö12E kodlu coğrafya öğretmeni ise *“Bireyin toplum içinde genel kültür alanında başarılı olmasını sağladığı gibi; günümüzde her iş kolu da çevresine duyarlı olmak zorundadır. Bu bilinç coğrafya eğitimi ile verilir. Kısaca coğrafya eğitimi bireyin çevresiyle barışık yaşamasını sağlar.”* olarak ifade etmiştir. Bu ifadeler coğrafya eğitiminin, bireyin yaşadığı çevrenin önemi konusunda farkındalık sahibi olarak çevresel bilinç düzeyinin artmasına katkı sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir.

1.7. Bireye evrensel kimlik kazandırma. Araştırmaya katılan bir coğrafya öğretmeni, coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü hakkında coğrafya dersinin bireysel kimlik kazandırma olarak ifade etmişlerdir. Buna göre araştırmaya katılan Ö13E kodlu coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolünü *“Coğrafya bireye evrensel bir kimlik kazandırmak için eğitim vermektir.”* şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden yola çıkarak coğrafya eğitiminin bireylere kimlik kazandırma işlevinin olduğunu da söylemek mümkündür.

Boyut 2: Coğrafi Açıdan Ülkesini Tanıma ve Vatan Sevgisi Arasındaki İlişki

Coğrafya eğitiminin “Coğrafi Açıdan Ülkesini Tanıma ve Vatan Sevgisi Arasındaki İlişki” boyutuna ilişkin araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu ülkesini coğrafi açıdan tanıma ve vatan sevgisi arasında ilişki olduğu konusunda hem fikirdirler. Bu bağlamda bu iki unsur arasındaki ilişki aşağıda ifadesini bulduğu şekli ile üç başlıkta toplanarak Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Coğrafi Açıdan Ülkesini Tanıma ve Vatan Sevgisi Arasındaki İlişkiye İlişkin Öğretmen Görüşleri		
Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Tarihsel geçmişini bilme	4	36.3
Coğrafi açıdan tanıma	5	45.4
Kültürel açıdan tanıma	2	18.1
Toplam	11	100

2.1. Tarihsel açıdan tanıma. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri genel olarak ülkesini coğrafi açıdan tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişkiyi ülkesinin tarihsel açıdan tanıyarak coğrafya ile ilişkilendirdiği tespit edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri *“Ülkesini coğrafi açıdan tanıması ile vatan sevgisi arasında bir ilişki vardır. Vatanın sınırlarının nasıl çizildiği, bu sınırlar için hangi savaşların yapıldığı, milli duygularla Türkiye’yi/ Anadolu’yu anlatmak önemlidir.”* (Ö5K). *“Bizim her yöremizin, tarihimizin farklı tarihten gelen isimleri vardır. Oraları bilmek tarihi bilmektir. Tarih bilgisi vatan sevgisini doğurur.”* (Ö10E). *“İnsanlarının aidiyet duygularını geliştirmenin yollarından biri de değerli varlıklara sahip olduklarının öğretilmesidir. Tarihi ve Coğrafyasını birleştiren birey vatanını seven birey olur.”* (Ö12E) ifadeleri ile desteklenmektedir. Buna göre coğrafya eğitiminin bireylere ülkesini tarihsel yönden tanıma fırsatı sunduğu söylenebilir.

2.2. Coğrafi açıdan tanıma. Coğrafya öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ülkesini coğrafi açıdan tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişkiyi ülkesinin coğrafi açıdan tanıma ile ilişkilendirmektedir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri *“Coğrafya bireyin ülkesindeki coğrafi konumuyla birlikte kalkınma süreçlerini incelemesini sağlar. Ülkesini tanıyan bireyler bu süreçte ne kadar değerli olduğunu hisseder, bu da vatan sevgisinin oluşmasını sağlar.”* (Ö14E). *“İnsanlar nasıl ailesini ve geçmişini tanıyarak onları sever ve bağlanırsa coğrafya bilgisi sayesinde de yaşadığı yerin doğal ve beşeri özelliklerini, zenginliklerini öğrenir. Öğrendikçe bu değerini kaybetmemek için onu koruma ihtiyacı hisseder. Koruma hissi zaten sevgiden doğar. İnsanlar sevdiklerini ya da sevdiği değerleri koruma ihtiyacı hisseder.”* (Ö15K) ifadeleri ile desteklenmektedir. Bu ifadelerden yola çıkarak, coğrafi bilginin vatan sevgisini artırdığı söylemek mümkündür.

2.3. Kültürel açıdan tanıma. Coğrafya öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ülkesini coğrafi açıdan tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişkiyi ülkesinin coğrafi açıdan tanıma ile ilişkilendirmektedir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri *“Vatan sevgisi etkili coğrafya eğitimi ile kazandırılacaktır. Hatta bireyin tarih dersini anlayabilmesi içinde coğrafya gereklidir. Bireylerin kültürel değerlerine sahip çıkabilmesi öncelikle kültürel değerlerini tanıması ile mümkündür.”* (Ö1K). *“Ülkesini ve kültürel değerlerini tanıyan bireylerin ülke sevgisini arttıracığı kaçınılmazdır.”*(Ö7E) ifadeleri ile desteklenmektedir. Buna göre

öğretmenlerin coğrafya eğitimi aracılığıyla kültürel değerlerini tanıyacağını böylece vatan sevgisinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Boyut 3: Kimlik Gelişimine Katkısı

Coğrafya eğitiminin “Kimlik Gelişimine Katkısı” boyutuna ilişkin araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri coğrafya eğitiminin bireylerin kimlik gelişimine katkısı olduğunu düşünmektedirler. Buna göre öğretmenlerin görüşme formuna verdikleri yanıtlar ve bunların ifade sıklıkları Tablo 4’te verilmiştir.

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Kültür Etkisi	2	28.5
Coğrafi Zenginlik	2	28.5
Kimlik Algısı	3	42.8
Toplam	7	100

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görüşleri 4 başlık altında toplanmıştır. Bu boyut altında coğrafya eğitiminin bireylerin kimlik gelişimine katkısını “Kültür Etkisi”, “Coğrafi Zenginlik”, “Ülke Sevgisi” ve “Kimlik Algısı” olarak 4 başlık altında toplanmıştır.

3.1. Kültür etkisi. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri coğrafya eğitiminin kimlik gelişimine olan katkısını kültürel değerlerini bilme ve sahip çıkma olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin görüşleri *“Toplumların kültürleri bireylerin kimlik gelişimini sağlar. Ortak bir kültür oluşabilmesi içinde coğrafi ortam özellikleri etkilidir. Coğrafi ortamı tanımak kültürün benimsenmesini, kimlik gelişimini sağlar.”* (Ö1K). *“Bireylere kimlik kazandıran süreçlerin başında gelenek- görenekler, örfler, folklor, müzik gibi görsel ve yaşantısal imgeler gelir. Bunların bireyde gelişimi ise yaşadığı coğrafyayı ve kültürü tanımakla olur. Bu yüzden coğrafya eğitimi güçlü verilen bireyler daha net ve coşkulu bir kimliğe kavuşur.”* (Ö3E) şeklindeki ifadeleri ile desteklenmektedir. Öğretmenlerin yanıtları incelendiğinde, her ne kadar açık bir şekilde ifade edilmese de coğrafya eğitiminin bireylerin ülkesini tanimasının kültürel kimliklerinin gelişimine katkı sağladığı sonucunu çıkarmak mümkündür.

3.2. Coğrafi zenginlik. Coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin kimlik gelişimine olan katkısını coğrafi zenginlikleri bilme olarak ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri *“Afrika ülkeleri zenginlik kaynaklarını bilmedikleri dönemde sömürgeleştirildiler ve bugün Avrupa ülkelerinin dillerini ana dil olarak biliyor, dinleri zorlama kabul ettirilmiş, milli bilinci ve kendi kimlikleri olmayan ülkelerdir. Bu nedenle ülkemizi zenginleştirmek için coğrafi zenginliklerimizi bilmeliyiz ve kullanabilmeliyiz ki gelecek nesillerimiz de milli kimliklerini bilebilsin.”* (Ö2K). *“Coğrafya doğal ortamı öğrenerek onu kendisi ve insanlık adına doğru kullanma becerisi kazandırır. Milli ve manevi değerlerimizi bilmek, doğal zenginliklerimizi öğrenmek, diğer toplumlardan farklı yönlerimizi görebilmek, geçmişten günümüze kadar yaptıklarımız ve yapabileceklerimiz milli kimliğimizi oluşturur. Bunların farkına varmak da coğrafya eğitimi ile olur.”* (Ö15K) şeklindeki ifadeleri ile desteklenmektedir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde coğrafya eğitimi aracılığı ile bireyler ülkesinin coğrafi zenginliklerini öğrenerek milli kimliklerinin gelişimine katkı sağlandığı söylenebilir.

3.3. Kimlik algısı. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin kimlik gelişimine olan katkısını kimlik algısı olarak ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri *“Coğrafya bireyin kimlik oluşumuna etkisi milli kimlik ve toplumsal bütünlük noktasında olmalıdır. Tarih ve coğrafya milli kimlik- bütünlük- şuur oluşumunda etkili olan derslerdir.”* (Ö10E). *“Kimlik gelişimi insanın ergenlikte, “ben kimim?” sorusuna vereceği cevap etrafında biçimlendiği için, küçük yaşlarda filizlendirilecek bir coğrafya kültürü, millî duyarlılığı artıracak ve bu da millî kimliğin oluşmasında can suyu olacaktır.”* (Ö16E) ifadeleri ile ortaya konmaktadır. Bu bağlamda kimlik gelişiminin öncelikle bireyin bireysel kimliğini algılaması ile başlayıp, daha sonra coğrafya eğitimi ile milli kimlik oluşturmasına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Boyut 4: Aktif Vatandaşlıktaki Etkisi

Katılımcıların “Aktif Vatandaşlıktaki Etkisi” boyutuna ilişkin araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri görüşme formunda verdikleri yanıtlar ve bunların ifade sıklıkları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Coğrafya Eğitiminin Aktif Vatandaşlığa Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Aidiyet ve Sorumluluk hissi	2	25
Toplumsal Özellikler	1	12.5
Toplumsal Sorunlara Yönelik Farkındalık	2	25
Değerlere Sahip Olma ve Değerlerin Aktarımı	2	25
Yaşadığı Dönemi Anlama ve Algılama	1	12.5
Toplam	8	100

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görüşleri 5 başlık altında toplanmıştır. Bu boyut altında coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolü “ Aidiyet ve Sorumluluk Hissi”, “ Toplumsal Özellikler”, “Toplumsal Sorunlara Yönelik Farkındalık” ve “Yaşadığı Dönemi Algılama” olarak 4 başlık altında toplanmıştır.

4.1. Aidiyet hissi. Coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolü hakkındaki düşüncelerini, bireyin aidiyet hissi ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri “*Coğrafya yaşadığımız çevreye ait olmamızı sağlar. Aidiyet duyduğumuz bir çevreye (fiziki ve beşeri çevre) daha sorumlu ve duyarlı yaklaşırız. Sonuç olarak aktif vatandaşlık ile coğrafya eğitimi arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır.*” (Ö1K). “*Dünyayı ve çevreyi sevmeyi öğrenirsek aidiyet kavramını, saygıyı beraberinde güçlü olmayı da öğreniriz. Mutlu yaşam için vatandaş olma bilincini de sağlayabiliriz.*” (Ö9E) ifadeleri ile ortaya konmaktadır. Bu ifadelerden yola çıkarak coğrafya eğitiminin bireylerde aidiyet duygusu ve sorumluluk bilincinin oluşmasına katkı sağladığı düşünülebilir.

4.2. Toplumsal özellikler. Araştırmaya katılan bir coğrafya öğretmeni coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolünü “toplumsal özellikler” olarak ifade etmiştir. Buna göre araştırmaya katılan Ö3E kodlu öğretmen coğrafya eğitiminde aktif vatandaşlığın rolünü “*Bireyin insani gelişim indeksleri açısından bulunduğu düzey onun aktif vatandaşlık düzeyini de belirler. Bireyin yaşadığı toplum, yaşadığı çevre ve ait olduğu kültürel değerler onun kişiliğini, değerlerini, demokratik hak ve özgürlüklere olan talep ve ihtiyacını da şekillendirir. Yaşadığı çevrenin ve ülkenin fiziki, ekonomik ve beşeri özelliklerini iyi tanımış bireyler, aynı zamanda aktif, katılımcı ve sorgulayıcı bir vatandaşlığında ön koşuldur.*” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadelerden yola çıkarak içinde yaşadığı toplumun özellikleri bireyin çevresine olan bakışını da şekillendirdiğini söylemek mümkündür.

4.3. Toplumsal sorunlara yönelik farkındalık. Coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolünü toplumsal sorunlara farkındalık olarak ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin görüşlerine örnek olarak “*Coğrafya eğitimi dünya ve yurt gerçeklerini daha iyi gözlemlenmekte, olaylara sessiz kalmamalarını sağlamaktadır.*” (Ö5K). “*Coğrafya eğitimi ile bireyler şehir ve köylerimizin yaşadığı sorunları görür. Ülkemizin enerji kullanımındaki potansiyelini, tasarrufu öğrenir. Tükenebilir ve tükenmeyen enerji kaynaklarını bilir ve böylece toplumda nasıl davranması gerektiğini görür.*” (Ö14K) gösterilebilir.

4.4. Değerlere sahip olma ve değerlerin aktarımı. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolünü toplumsal değerlere sahip olma ve değerlerin aktarımı olarak ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin görüşleri “*Birey çevresine duyarlı, kendini sorumlu hissetmesi, davranışlarında öz denetimli, çevresine karşı duyarlı olma değerlerine sahipse olaylar karşısında aktif vatandaş olarak toplumdaki görevini yerine getirecektir.*” (Ö6K). “*Sahip olunan değerlerin aktarım yoludur coğrafya. Bu değerler bizi biz yapan öğelerdir. Kendi kimliğimizin kültürümüzün aktarımı, aktif vatandaşlık kavramı coğrafya eğitimiyle paraleldir.*” (Ö10E) şeklinde ifade etmişlerdir.

4.5. Yaşadığı dönemi anlama ve algılama. Araştırmaya katılan bir coğrafya öğretmeni coğrafya eğitiminin aktif vatandaşlıktaki rolünü yaşadığı dönemi anlama ve algılama olarak ifade etmiştir. Buna göre “*Coğrafya kültürü bir yönüyle yakın çevreden başlayıp tüm yeryüzünü ve insanları tanıma fırsatı yaratıyor. İnsanın yaşadığı zaman dilimindeki dünyayı algılama, anlamlandırma ve değerlendirebilme becerisi kazandırıyor. Bu da insanda, aktif vatandaşlığın yukarıda sayılan önemli yönlerini harekete geçiriyor.*” (Ö16E) ifadesi ile ortaya konmuştur.

Boyut 5: Beceriler

“Beceriler” boyutuna ilişkin araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görüşme formunda verdikleri yanıtlar ve bunların ifade sıklıkları Tablo 6’da sunulmuştur.

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Kazandırılan Beceriler	6	54.5
Becerilerin Kazandırılmasını Engelleyen Durumlar	5	45.4
Toplam	11	100

Tablo 6’da öğretmenler genel olarak coğrafya eğitiminde becerilerin kazandırılmasına yönelik görüşlerinin iki başlık altında toplandığı görülmektedir. Bu başlıklarda öğretmenler becerileri “kazandırılan beceriler” ve “becerilerin kazandırılmasını engelleyen durumlar” olarak nitelendirmektedir.

5.1. Kazandırılan beceriler. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri genel olarak coğrafya eğitiminde kazandırılan becerilerin neler olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin görüşleri “Coğrafya dersi öğrencilere içinde yaşadığı coğrafi mekânı tanıma, algılama ve sonraki aşamada da kullanma yetenekleri sunar. Ayrıca harita okuyabilme, çevre bilinç, çevreye bir bütün olarak bakabilme, doğayı doğru okuyabilme ve eleştirel düşünme becerileri sunar. (Ö3E). “Coğrafya merak uyandıran bir ders. Öğrencilere araştırma, sorgulama, neden-sonuç ilişkisi kurma, değerlendirme becerileri kazandırıyor.” (Ö4K). “Haritadan Türkiye ve Dünya’da ülkeleri bilebilme becerisi, doğal kaynaklarımızın zenginliği ve bunların nasıl kullanılacağı yönelik beceriler kazandırır (Ö5K).” “Coğrafya dersi ile bireyler günlük hayatlarında kolaylıkla kullanabilecekleri beceriler kazanırlar. Neden- sonuç ilişkisi kurma, karşılaştırma ve yorumlama becerisi ve haritalar becerisi kazanırlar” (Ö6K). şeklindeki ifadeleri ile özetlenebilir. Öğretmenlerin ifadelerinden yola çıkarak coğrafya derslerinde hangi becerilerin kazandırıldığına ilişkin ifadeleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Yön bulma becerisi	1	5.88
Doğal kaynakları kullanma	2	11.76
Üretim- Tüketim ilişkisi kurabilme	1	5.88
Harita Becerisi	4	23.52
Çevreyi koruma	3	17.64
Eleştirel Düşünme	1	5.88
Araştırma ve Sorgulama Becerisi	1	5.88
Neden- Sonuç İlişkisi Kurabilme	2	11.76
Değerlendirme Becerisi	1	5.88
Yakın Çevresini Tanıma	1	5.88
Toplam	17	100

5.2. Becerilerin kazandırılmasını engelleyen durumlar. Coğrafya öğretmenleri genel olarak coğrafya eğitiminde becerilerin kazandırılması konusunda birtakım engeller ile karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin “Coğrafi beceriler kazandırılmaya çalışılmakta fakat müfredatın yoğunluğuna göre haftalık ders saatinin azlığı bu çalışmayı sınırlandırmakta” (Ö15K). “Beceri yaparak, yaşayarak geliştirilen bir davranış olduğundan günümüz coğrafya eğitimi ve müfredat yoğunluğu, imkânlar buna olanak sağlamamaktadır.” (Ö9E) şeklindeki ifadeler ile özetlenmektedir.

Boyut 6: Değerler

Katılımcıların “Değerler” boyutuna ilişkin araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri görüşme formunda verdikleri yanıtlar ve bunların ifade sıklıkları incelendiğinde on coğrafya öğretmenin “kazandırılan değerlere” odaklanarak görüşlerini ifade ettiği tespit edilmiştir. Buna göre coğrafya öğretmenlerinin coğrafya derslerinde kazandırılan değerlere ilişkin görüşleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Öğretmenlerin İfadeleri	(f)	(%)
Evrensel ve milli değerler	1	5.26
Vatan Sevgisi	8	42.10
Çevre Duyarlılığı	2	10.52
Sorumluluk	1	5.26
Duyarlılık	1	5.26
Sevgi- Saygı	1	5.26
Hoşgörü	1	5.26
Dürüstlük	1	5.26
Doğa Sevgisi	2	10.52
Aidiyet Duygusu	1	5.26
Toplam	19	100

6.1. Kazandırılan değerler. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin büyük çoğunluğu coğrafya eğitiminde kazandırılan değerlerin neler olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin *“Vatan sevgisi, çevreye saygı, doğal kaynakları koruma alanlarında mutlaka önem verilmesi gereken bir ders.”* (Ö11E). *“Coğrafya dersi ile öğretmenler vatan sevgisi ve doğa sevgisi değerlerini kazandırabilir”* (Ö10E). *“Öğrencilere coğrafya dersinde öğrendikleriyle kazandıkları vatan sevgisi kişiye sorumluluklarını unutturmayacaktır”*(Ö8E). *“Vatan sevgisi, dürüstlük, vatan topraklarının kutsallığı, doğa sevgisi, canlılara değer verme değerleri kazanılmaktadır”* (Ö5K). *“Vatanını ve milletini seven, bu nedenle de kendisini her alanda sorumlu hisseden bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunduğumuzu düşünüyorum.”* (Ö6K). *“Öğrencilerde algısal değişiklikler yaratır. Örneğin, Türkiye’nin konumsal değerini kavrar, vatanın bütünlüğü, millet sevgisi gibi değerleri güçlendirir. Ayrıca çevreyi koruma bilinci, empatik düşünme, sentezleme, sorumluluk, duyarlılık, sevgi-saygı ve hoşgörü gibi değerleri kazandırır.”* (Ö3E) şeklindeki ifadeleri ile özetlenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada coğrafya öğretmenlerinin coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolüne ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Karabük ilindeki coğrafya öğretmenlerinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırmada veriler öğretmenlerin görüşme formuna verdikleri yanıtlardan elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenerek altı alt boyuta (coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesindeki rolü, coğrafi açıdan ülkesini tanıma ve vatan sevgisi arasındaki ilişki, kimlik gelişimine katkısı, aktif vatandaşlıktaki etkisi, beceriler ve değerler) ayrılmıştır. Buna göre her bir alt boyut kendi içinde derinlemesine incelenerek analiz edilmiştir. Buna göre araştırmada ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerine göre, bireylerin çevresindeki olay ve olguları anlamalarında ve olaylara eleştirel bakabilmelerinde coğrafya eğitimi önemli role sahiptir. Ancak Geçit ve Akarsu (2017) araştırmalarında Türkiye’nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören 246 coğrafya öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarında, öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Buna göre öğretim programında da üzerinde durulan bir konu olan eleştirel düşünme becerilerinin -coğrafya öğretmenleri her ne kadar bu bilince sahip olsalar da- öğrencilere etkili şekilde kazandırılmadığını söylemek mümkündür. Öğretmenler coğrafya eğitiminin bireylerin farkındalık sahibi olarak onlara çoklu bakış açısı sağladıklarını düşünmektedirler.

Coğrafya öğretmenleri bireylere yaşadığı çevreyi ve ülkesini tanıma, vatan ve millet sevgisi kazandırmada coğrafya eğitiminin önemli olduğunu düşünmektedirler. Nitekim Yörü (2007) coğrafya öğretmenleri ile gerçekleştirdiği araştırmasında coğrafya eğitiminin bireylere vatan sevgisi ve yurttaşlık bilinci kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Doğanay ve Zaman (2002) araştırma sonuçlarında coğrafya eğitiminin bireylerde ülke ve millete karşı sevgisini artıracığı sonucuna varmışlardır.

Öğretmenler aynı zamanda coğrafyanın yaşamında kendisi olduğunu, ülkesini ve yaşadığı evreni tanıma noktasında bireylere çevresel bilinç kazandırmada coğrafya eğitiminin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Keçeci (2010) araştırmasında bireylerin çevresel bilinç kazanmalarında coğrafya derslerinin etkili bir ders olduğunu saptamıştır.

Öğretmenler coğrafya eğitiminin bireylere günlük yaşamı kolaylaştıracak pratik bilgiler sunduğunu düşünmektedirler. Tomal (2009) araştırmasında öğrencilerin coğrafya dersinde öğrendikleri bilgileri günlük hayatlarında uygulama noktasında kısmen yeterli olduklarını tespit etmiştir. Benzer şekilde Kenger (2010) araştırmasında öğrencilerin dünyanın dönüşü, yerel saat, harita bilgisi gibi konuları günlük yaşamlarında kullanabilirken, bitki örtüsü, basınç ve rüzgar gibi konuları günlük yaşamda kullanamadıklarını dolayısıyla öğrencilerin derste öğrendikleri coğrafi kavramları günlük yaşamla ilişkilendirme konusunda yetersiz oldukları sonucuna ulaşmıştır. Buna göre öğretmenlerin konu hakkındaki bilinçlerini davranışa dönüştürerek öğrencilere öğrendikleri bilgileri günlük hayatlarında nasıl kullanacakları konusunda rehberlik yapmaları gerekmektedir. Nitekim Aydın (2012) sosyal bilimler lisesi öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmasında öğrencilerin %55’inin coğrafya derslerinde öğrendikleri bilgileri günlük hayatta kullanamadıklarını, öğretmenlerin derslerde günlük yaşamdan daha fazla örnek vermelerini istediklerini tespit etmiştir. Dolayısıyla günlük yaşam becerileri bireylerin zorluklar karşısında hayatta iyi kalmaları ve dinamik bir vatandaş olarak yetişmelerinden önemli yapı taşlarıdır (Prajapati, Sharma ve Sharma, 2017). Bu nedenle coğrafya öğretmenlerinin konu ile ilgili daha etkili davranışları gerekmektedir.

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerine göre, coğrafya eğitimi bireylerde tasarruf bilincinin gelişmesinde etkilidir. Taş (2012) liselerde öğrenim gören öğrencilerle yaptığı araştırmasında bireylerde tasarruf bilincinin oluşmasında coğrafyanın en etkili ders olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, aktif vatandaşlık ve coğrafya eğitimi arasında doğrudan ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenler coğrafya eğitimi ile bireylerin yaşadığı çevreye aidiyet hislerinin gelişeceğini ve yaşadığı

çevrenin özelliklerini bilmenin aktif vatandaşlığın ön koşulu olduğunu düşünmektedirler. Aynı zamanda yaşadığı dönemin algılama ve anlamının aktif vatandaşlığa katkı sağladığını düşünmektedirler. Bu sonuçlar Atasoy ve Koç'un (2015) coğrafya eğitiminin bireylerdeki aidiyet duygusunun gelişimini sağlaması ve ülkesindeki yer altı ve yer üstü kaynaklarını bilmenin aktif vatandaşlığa olan katkı sağlayacağı yönündeki sonuçlar ile benzerdir.

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin bireylere ülkesinin zenginliklerini bilme noktasında coğrafi bilinç kazandırdığını ifade etmişlerdir. Bu sonucun MEB CDÖP'nin (2018) amaçları ile örtüştüğü görülmektedir. Bununla birlikte Dikmenli ve Çifçi'de (2016) lise öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik görüşlerini inceledikleri araştırmalarında, öğrencilerin coğrafya eğitiminin farkındalık ve duyarlılık oluşturma noktasında bireylerde coğrafi bilinç oluşturmaya amaçladığı görüşünde birleştiklerini ortaya koymuşlardır.

Coğrafya öğretmenleri, coğrafya eğitiminin bireylerin kültürel değerlerini tanımada önemli role sahip olduğunu düşünmektedirler. Coğrafya eğitiminin bu işlevini yerine getirmesinde coğrafya öğretmenlerine önemli sorumluluklar düştüğünü söylemek mümkündür. Zeren (2015) araştırmasında üniversite öğrencilerinin coğrafya eğitimcilerini geçmiş kültürel değerlere ışık tutarak kültürel değerlerimizi tanıtan ve sahip çıkan, doğal ve kültürel mirasımızı insanlarla buluşturan eğitimciler olarak tanımladıklarını tespit etmiştir. Benzer şekilde coğrafya öğretmenleri kültürlerin oluşmasında coğrafyanın etkili olduğunu, ortak kültürün bireylerin kimlik gelişimine katkı sağladığını düşünmektedirler. Aynı zamanda öğretmenler, coğrafya eğitiminin kimlik gelişimine olan katkısını coğrafi zenginlikleri bilme olarak ifade etmişlerdir. Okur (2013) coğrafya derslerinde konuların etkili şekilde öğretildiği taktirde coğrafya eğitiminin milli kimlik oluşturmada etkili olacağını saptamıştır.

Coğrafya öğretmenleri bu derste bireylere mekân algılama, eleştirel düşünme, araştırma, sorgulama, harita okuyabilme becerilerinin kazandırılmaya çalışıldığını ifade etmişlerdir. Ancak bu becerileri öğrencilere nasıl kazandırdıkları konusunda bir ifadeye yer vermemişlerdir. Konu ile ilgili olarak Şeyihoğlu ve Geçit (2012) coğrafya öğretmen adayları ile yapmış oldukları araştırmalarında zihin haritası tekniğinin katılımcıların üst düzey düşünme becerileri, anlama ve pratik becerilerinin gelişiminde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu noktada öğretmenlerin ifade ettikleri becerileri ne derecede kazandırdıkları önem kazanmaktadır. Ünlü (2011) araştırmasında coğrafi becerilerin gerçekleşme düzeyini yükseltmek için öğrenme- öğretim süreçleri boyunca öğretmenlerin beceri temelli etkinliklere ağırlık vermesi gerektiği sonucuna varmıştır. Ayrıca alan yazında coğrafya dersinde kazandırılan becerilere yönelik çalışmalar bu becerilerin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Aksoy ve Ünlü (2012) coğrafya dersinde harita becerilerine yönelik uygulamaların öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediğini saptamışlardır. Ünlü ve Güncegördü (2013) araştırmalarında coğrafya öğretmenlerinin harita becerisi kazandırmak amacıyla etkinliklerle düzenlenmiş bir dersin geleneksel coğrafya derslerine kıyasla daha olumlu olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenler aynı zamanda bu becerilerin müfredatın yoğunluğu ve haftalık ders saatinin azlığı nedeniyle öğrencilere kazandırılması noktasında engeller ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Şahin (2001) araştırmasında coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya ders saatlerinin azlığına ve müfredat ile ilgili sıkıntılarının olduğunu tespit etmiştir. Buna göre aradan geçen 17 yıllık süre zarfında öğretim programında ve ders kitaplarında değişiklikler yapılsa da bu durumun öğretmenlerin mevcut ders ile ilgili sorunlarına çözüm olmadığını söylemek mümkündür. Bu noktada coğrafya eğitiminin bireyin çevresini sorgulayabileceği bir bilim olarak öğrenmesinde ve toplum nezdinde yararsız bir disiplin olma yönündeki olumsuz algının ortadan kaldırılması için çaba gösterilmelidir (Özgen, 2013).

Coğrafya öğretmenleri coğrafya dersinde bireylere vatan sevgisi, çevreye saygı, sorumluluk, saygı ve hoşgörü değerlerinin kazandırılabilirliğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç CDÖP (2018)'da yer alan kök değerler ile örtüşmektedir. Ayrıca öğretmenlerin coğrafya dersinde kazandırdıkları değerler arasında vatan sevgisi değerine vurgu yaptıkları dikkat çekici bir sonuçtur. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenleri coğrafya dersi ile ülkesini seven ve sorumluluk sahibi bireylerin yetişmesinde vatanseverlik değerinin önemli olduğunu düşündükleri yorumunu yapmak mümkündür. Benzer şekilde Avcı, İbret ve Avcı (2017) çalışmalarında bireylerin vatandaşlık bilinci kazanmalarında vatanseverlik değerinin önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ancak öğretmenler bu değerlerin öneminden ya da derslerde belirtilen değerleri kazandırmak için neler yaptıklarını belirtmemişlerdir. Katılmış ve Balcı (2017) coğrafya öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri araştırmalarında değerler eğitime ilişkin sınıf içi etkinlik geliştirmede yetersiz olduklarını saptamışlardır. Çifçi ve Ünalı (2014) coğrafya öğretmenlerinin değer eğitiminin mevcut durumuna ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmalarında okulda kazandırılmak istenen değerler ile yakın çevre ya da medyanın çeliştiği ifade ettiklerini tespit etmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak ileride yapılacak araştırmalara şu önerilerde bulunmak mümkündür:

- Coğrafya eğitiminin birey yetiştirilmesine yönelik farklı illerde görev yapan coğrafya öğretmenleri ile de yapılabilir.

- Konu ile ilgili olarak öğrenci görüşlerinin de alınması ile farklı çalışmalar yapılabilir.
- Araştırma sürecinde coğrafya öğretmenlerinin müfredat yoğunluğu ve ders saatlerinin azlığından bahsetmişlerdir. Dolayısıyla MEB'in konu ile ilgili neler yapabileceğine yönelik çeşitli araştırmalar yapılabilir.
- Coğrafya eğitimine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırmalı analizinin yapılabileceği araştırmalar yapılabilir.

EXTENDED ABSTRACT

THE ROLE OF GEOGRAPHY EDUCATION IN EDUCATING INDIVIDUALS

INTRODUCTION

Geography discipline is a bridge between people and space. The role of geography discipline is great in understanding people's living space, understanding the current state of the universe, or understanding the changes that are taking place in the world. As a matter of fact, Xuan, Duan and Sun (2015) stated that geography is exploring through relation between space and space between the world and people. In addition, geography discipline, an interdisciplinary branch of social sciences, is a key basis in understanding the causes and effects of some physical and human events experienced and likely to occur on earth (Bilgili, 2018; Kızılcıoğlu and Taş, 2007). It is possible for individuals to understand geography and geography discipline through geography education.

Individuals learn to live a balanced life with the physical and human world in a way that is in harmony with nature and people. With geography education (Efe, 1996). For this reason, when geography is mentioned, it is not only the names of the lake, the island and the river, but it should be understood as a science that explores the benefits of this knowledge in the individual's life (Aydın, 2011). In this context, the aim of geography education is to encourage the development of citizens who will actively use the geographical knowledge and skills of the individual. In addition, geography education should respond to the interests, talents and needs of students, to the social needs of the country and the world (National Assessment Governing Board, 2009).

Geography education provides knowledge, values, concepts and skills to better understand ourselves, our relationship with the world, and our interdependence with other people in the world (Haas, 1989). In this context, the aim of Geography course is to introduce individuals to the environment and the world in which they live, to establish is touched the relationship between the similarities and differences of the various events occurring on the place and the world where they live (Akengin, 2008). Geography education program as it finds the expression, in this course, individuals gain geographical skills, starting from their immediate environment and understanding the spatial values of their country and world, conscious about environmental problems, aims to educate conscious individuals in understanding the importance of geographical information in developing "homeland awareness" (CDÖP, 2018). However, geographical discipline in our country is not given enough importance compared to European countries (Alim, 2003). In addition, because of the lack of Geography course hours, students think geography courses are trivial or unnecessary (Yiğit, 2003). In order to overcome this situation, the importance of Geography education should be comprehended effectively to the students who are the individuals of the future.

Geography education helps prepare individuals for effective decision making that today's modern society, social welfare, public health, environmental protection, International Relations, ethnic and regional issues, the increasing competition for limited natural resources against problems such as a growing population (Schell, Roth and Mohan, 2014). However, it is important to introduce new generations to the world and to teach them to evaluate the causes and consequences of differences and similarities in the world (Akengin, 2008).

Geography education individuals ready for life in many fields (Environmental Sciences, international relations, engineering, etc.). It helps them to make decisions on various issues As a member of the society (Bednarz, Heffron and Huynh, 2013). Therefore, the effective acquisition of the values and skills in geography education program as well as geographical information will enable individuals to decide on effective solutions to the various problems they will encounter in the future. As Esteves (2015) points out, geography education enables individuals to both develop reasoning strategies to identify social

problems and to use problem solving strategies. define social problems as well as use problem solving strategies. It will provide social transformation through the development of knowledge, skills and values that promote social justice and equality among students (Wellens, Berardi, Chalkley, Chambers, Healey, Monk and Vender, 2006).

It is very significant that individuals adapt to change in consciousness of their national and spiritual values in the process of social transformation. At this point, geography education is an effective course for individuals to understand the importance of their position on the world to recognize the geography they live in. Individuals learn about the geography in which they live, will contribute to the development of national identity. Avci, İbret and Avci (2017) stated that identity forms belonging consciousness in individuals and is important in the development and safety of societies. Aksoy (2003) stated that the idea of the homeland is important in the formation of national identity, and that it is possible to develop and develop the love of the homeland and education of Geography as “the homeland is the geography itself”.

The interaction between human activities and the biosphere in the world is becoming a dead end. Therefore, ecology awareness needs to be developed in individuals. Geography education is very important in the formation of this consciousness (Biriukova,2005). With geography education, individuals will learn how to make conscious use of the countless blessings of nature. Thus, individuals who recognize nature and are aware of the consequences of its misuse will be trained. As a matter of fact, Yiğit (2003) stated that due to geography education, individuals will be aware of the potential negative consequences that may occur when they behave against the characteristics of the environment they live in. In this context, geography education has an important mission in providing individuals with geographical skills. As stated in CDÖP it supports the development of geographical observation, working on land, time perception, change and continuity perception, map skills, using evidence, and interpreting tables and graphs in individuals with geography education.

Geography education contributes to the development of some values of individuals. In the geography education program, it is aimed to gain the values of “Justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism and helpfulness” expressed as root values to individuals (CDÖP, 2018).

The task of teachers is not only to provide information to their students, but also to educate them as moral and valuable individuals (Yılmaz ve Altinkurt, 2009). In this context, it is possible to gain the stated values through teachers who understand the importance of Geography education in educating individuals.

As a result, geography is a social science discipline that contributes to the development of an individual as a whole. Many studies have been carried out on geography education for many years. When these studies are examined, it is seen that the skills in geography education (Aksoy ve Ünlü, 2012, Demiralp, 2006, Demirkaya, 2008, Kızılcıaoğlu, 2007, Meyer, 1973, Taş, 2008, Ünlü, 2011, Ünlü and Yıldırım, , Çifçi and Ünalı, 2014, Fien and Slater, 1981, Hopwood, 2008, Huckle, 1983, İbret, Karatekin and Avci, 2015, Participated and Balci, 2017, Ünlü, 2018, Slater, 1998, Slater, 2001, Solem, Lambert and Tani, 2013). However, the lack of a comprehensive study that emphasizes the role of Geography education in educating the individual in the summer shows the importance of the research.

Purpose of the Research

The aim of this study is to investigate the role of Geography education in internalizing the skills and values that are intended to be acquired in the curriculum of teaching who love the country and nation of individuals. For this purpose, the following research questions were sought.:

- What do geography teachers think about the role of Geography education in educating individuals?
- Geography what are the opinions of teachers between the individual and his country geographically and the love of Homeland?
- What are the views of geography teachers on the contribution of Geography education to the identity development of individuals?
- What are the ideas of geography teachers about the skills acquired to students in geography lessons?
- What are the ideas of geography teachers about the values gained to students in geography lessons?

METHOD

In the present research, phenomenological design is used in qualitative research methods. Participants of the research constitute 16 geographical teachers working in secondary education institutions in Karabuk province center and Safranbolu district in the academic year of 2017-2018. In this context, nine male and seven female geography teachers participated in the research. An interview form designed by researchers was prepared in order to examine in depth the views of geography

teachers on geography education. There are 7 questions in the interview form. These questions were prepared to determine the role of geography teachers in educating individuals about geography education, their thoughts about the targeted skills and values to be taught to students in geography education, the relationship between geography education and love of motherland, the role of geography education in active citizenship, and the skills and values gained in geography education. The study data were collected over two weeks. Each interview form that geography teachers answer is coded. (Exp.; Ö1K [female], Ö2E [male]). The responses of the teachers to the interview form were analyzed by content analysis.

RESULT

In this study, the views of Geography teachers on the role of Geography education in educating individuals were investigated. In the research carried out with the participation of Geography teachers in Karabuk Province, the data were obtained from the responses of the teachers to the interview form. The research subtitle (individual achievements of geography education, health and gender equality in the region, multiplication of the disease, impact on active citizenship, skills and rights) is divided:

According to the geography teachers who participating in the research, geography education plays an important role in understanding the events and phenomena of the individuals around them and in criticizing them. . However, Geçit and Akarsu (2017) in research studying in different universities of Turkey geography teachers in their work with 246 candidates, have found that the tendency of teachers to think critically low. According to this, it is possible to say that critical thinking skills, which is a topic that is also emphasized in the curriculum, cannot be effectively taught to the students, even if they have this knowledge. Teachers think that geography education provides them with multiple perspectives as awareness of individuals.

Geography teachers think that geography education is important in recognizing the environment and country in which they live, and giving them homeland and nation love. As a matter of fact, Yörü (2007) in his research with geography teachers, he concluded that geography education is to be gained a sense of love and citizenship to individuals. Doğanay and Zaman (2002) reached the conclusion that geography education will increase the love for the country and the nation in the results of the research. At the same time, teachers stated that geography is itself in life, that geography education is important in giving environmental awareness to individuals at the point of recognition of their country and the universe in which they live. Keçeci (2010) found that geography courses were an effective course in gaining environmental awareness of individuals.

Teachers think that geography education offers practical information to individuals that will facilitate daily life. Tomal (2009) found that the students were partially sufficient at the point of application of the information they learned in geography course in their daily lives. Similarly, the Kenger (2010) survey concluded that students can use subjects such as world rotation, local time, map information, while they can't use subjects such as vegetation, pressure and wind in their daily lives, so they are insufficient to relate the geographical concepts they learned in the course to everyday life. According to this, teachers should turn their awareness of the subject into behavior and guide students on how to use the information they have learned in their daily lives. As a matter of fact, in his research with social sciences high school students, Aydın (2012) found that 55% of students cannot use the information they have learned in geography courses in their daily lives, and that teachers want to give more examples in their lessons than in their daily lives. Therefore, daily life skills are important building blocks for individuals to survive and grow up as a dynamic citizen in the face of difficulties (Prajapati, Sharma and Sharma, 2017). For this reason, geography teachers need to be more effective about the subject.

According to the geography teachers participating in the survey, geography education is effective in the development of saving awareness in individuals. In his research with high school students, Taş (2012) concluded that the geography is the most effective course in the formation of saving consciousness in individuals.

Geography teachers who participated in the study expressed a direct relationship between active citizenship and geography education. According to this, teachers think that geography education will improve their sense of belonging to the environment where individuals live and that knowing the characteristics of the environment is a prerequisite for active citizenship. At the same time, they think that the perception and understanding of the time they lived contributed to active citizenship. These results are similar to the results of Atasoy and Koç (2015) that the geographical education can contribute to the development of sense of belonging in the individual and contribute to the active citizenship of knowing the underground and aboveground resources in the country. Geography teachers, who participated in the study, expressed that geography education gives individuals a geographical awareness in terms of knowing the richness of their country. This result coincides with the objectives of the MEB CDÖP (2018). However, in their researches on high school students' views on

geography in Dikmenli and Çifçi (2016), they found that students aimed to create geographical consciousness in the point of creating awareness and awareness of geography education.

Geography teachers think that geography education has an important role in recognizing the cultural values of individuals. It is possible to say that geography education has given important responsibilities to geography teachers in fulfilling this function. Zeren (2015) found that university students describe geographical educators as educators, who shed light on past cultural values, promote and educate our cultural values, and bring together our natural and cultural heritage with people. Similarly, geography teachers think that geography is effective in the formation of cultures and that common culture contributes to the development of identity. At the same time, teachers expressed their contribution to the development of identity in geography education as a knowledge of geographical richness. He determined that geography education will be effective in creating national identity if the subjects are taught effectively in the geography courses.

In this course, geography teachers have stated that they are trying to gain the ability to perceive space, critical thinking, research, questioning and to read maps. However, they did not give an expression on how they acquired these skills. At this point, it is gaining importance that the skills that teachers express are what they earned. Ünlü (2011) it has concluded that teachers should focus on skill-based activities throughout the learning-teaching process to raise the level of realization of geographical skills in his study. In addition, studies on the skills gained in the geography course in the field literature show how important these skills are. Aksoy and Ünlü (2012) determined that the applications of map skills in geography course positively affected the students' attitudes towards the course. In the Ünlü and Günceğördü (2013) research, they concluded that a course organized with activities in order to gain map skills was more positive than a traditional geography course. Teachers also stated that these skills had barriers in gaining students because of the intensity of the curriculum and lack of weekly course hours. In his research, Şahin (2001) found that the geography teachers had limited geography course hours and their problems related to the curriculum. According to this, although changes were made in the curriculum and textbooks during the last 17 years, it is possible to say that this situation is not a solution to the problems of the teachers regarding the current course.

Geography teachers expressed that the values of patriotism, respect for the environment, responsibility, respect and tolerance can be gained to individuals in geography class. This result coincides with the root values in CDÖP (2018). However, teachers did not specify the importance of these values or what they did to gain the values mentioned in the lessons. Katılmış and Balcı (2017) found that they were inadequate in developing classroom activities related to education of values in their research with geography teacher candidates. Çifçi and Ünalı (2014) found that geography teachers expressed their values in the school and the environment or the media were contradictory in their research on their views on the current state of value education.

Based on the results of the research, it is possible to make the following suggestions for future research:

- It can also can be done with geography teachers working in geography education in different provinces.
- Different studies can be done by taking student opinions about the subject.
- In the research process, geography teachers talked about the curriculum intensity and the lesson hours. Therefore, various researches can be done about what the Ministry of National Education can do about the subject.
- Research can be done on comparative analysis of teacher and student views on geography education.

Kaynakça / References

- Akengin, H. (2008). Coğrafya öğretmenlerinin yenilenen lise coğrafya öğretim programı hakkındaki görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 18, 1-20.
- Aksoy, B. (2003). Milli kimliğin kazanılmasında coğrafyanın önemi. *Türk Yurdu Dergisi*, 23(194), 55-59.
- Aksoy, H. & Ünlü, M. (2012). Coğrafya derslerinde harita becerisine yönelik uygulamalarının öğrenci tutumlarına etkisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 26, 16-41.
- Alım, M. (2003). Dokuzuncu sınıf coğrafya öğretim programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. (Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Atasoy, T. & Koç, H. (2015). Coğrafya öğretiminin aktif vatandaşlık eğitimindeki rolü: öğretim üyesi görüşleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(2), 113-131.

- Avcı, A. A., İbret, B. Ü., & Avcı, E. K. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin vatanseverlik değerinin kazandırılmasına yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(4), 1558-1574.
- Aydın, F. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages*, 6(1), 661-677.
- Aydın, F. (2012). Sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin coğrafya dersinin öğretimine yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 189-203.
- Bednarz, S. W., S. Heffron, & N. T. Huynh, (eds). (2013). A Road Map for 21st Century Geography Education: Geography Education Research (A report from the Geography Education Research Committee of the Road Map for 21st Century Geography Education Project). Washington, D.C.: Association of American Geographers.
- Bilgili, M. (2018). The Lack of interdisciplinary in undergraduate geography teaching in Turkey. *Journal of Education and Training Studies*, 6(2).
- Biriukova, N.A. (2005). The Formation of an Ecological Consciousness. *Russian Education and Society*, 47(12), 34-45.
- Buttimer, A. (1974). Values in Geography. ERIC. Association of American Geographers, Washington D.C.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Catling, S. (2001). İlköğretimde coğrafya önemlidir!. Seçil Şenyurt (Çeviri). *Coğrafya Eğitimi Dergisi*, 1(1), 29-36.
- Coğrafya Dersi Öğretim Programı (2018). Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara. 21 Mart 2018 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr> adresinden edinilmiştir.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks: Sage.
- Çifçi, T. & Ünalı, Ü.E. (2014). Coğrafya öğretmenlerinin değer eğitiminin mevcut durumu ile ilgili görüş ve düşünceleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/ Journal of World of Turks*, 6(2), 81-99.
- Demiralp, N. (2006). Coğrafya eğitiminde harita ve küre kullanma becerileri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(3), 323-343.
- Demirkaya, H. (2008). Coğrafya öğretiminde eleştirel düşünme stratejileri ve sorgulama yoluyla öğrenmenin kullanımı. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 89-116.
- Dikmenli, Y. & Çifçi, T. (2016). Lise öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 911-928.
- Doğanay, H. & Zaman, S. (2002). Ortaöğretim coğrafya eğitiminde hedefler-stratejiler ve amaçlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(8), 7-25.
- Efe, R. (1996). Coğrafya'da yeni yaklaşımlar, coğrafya eğitiminde çağdaş method ve teknikler. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 1, 135-149.
- Esteves, M. (2015). Citizenship education – what geography teachers think on the subject and how they are involved?. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191, 447 – 451.
- Fien, J., & Slater, F. (1981). Four strategies for values education in geography. *Geographical Education*, 4(1), 39-52.
- Geçit, Y. & Akarsu, A. H. (2017). Critical Thinking Tendencies of Geography Teacher Candidates in Turkey. *Universal Journal of Educational Research*, 5(8), 1362-1371.
- Giorgi, A. (1997). The Theory, practice and evaluation of the phenomenological method as a qualitative research procedure. *Journal of Phenomenological Psychology*, 28(2), 235-260.
- Güzel, E. B. & Demircioğlu, H. (2014). Nitel araştırmada çeşitlilik kuramsal yönelimler. Bütün, M. ve Demir, S.B. (Ed.), *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri içinde* (s. 75-142). Ankara: Pegem Akademi.
- Haas, M. E. (1989). Teaching Geography in the Elementary School. *ERIC Digest*.
- Hopwood, N. (2008). Values in geographic education: the challenge of attending to learners' perspectives. *Oxford review of education*, 34(5), 589-608.
- Huckle, J. F. (1983). Values education through geography: a radical critique. *Journal of Geography*, 82(2), 59-63.
- İbret, B.Ü., Karatekin, K. & Avcı, E. (2015). Sosyal bilgiler dersinde coğrafya öğretiminin değerler eğitimi açısından önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 207, 5-23.
- Katılmış, A. & Balcı, A. (2017). Coğrafya öğretmeni adaylarının değerler eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35, 1-12.
- Keçeci, Ö. T. (2010). Ortaöğretim coğrafya derslerinin çevre bilinci oluşturmadaki rolünün öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Kenger, G. (2010). 9. Sınıf öğrencilerinin coğrafya dersinde öğrendikleri coğrafi kavramların günlük yaşamda ilişkilendirme düzeylerinin belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Kızılcıoğlu, A. & Taş, H.İ. (2007). İlköğretim ikinci kademedeki coğrafya eğitimi ve öğretimi: öğrenme alanları ve kazanım boyutu. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 16, 93-108.

- Kızılçaoğlu, A. (2007). Harita becerilerine pedagojik bir bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 341-358.
- Meyer, J. M. (1973). Map skills instruction and the child's developing cognitive abilities. *Journal of Geography*, 72(6), 27-35.
- National Assessment Governing Board. (2010). Geography Framework for The 2010 National Assessment of Educational Progress. Washington.
- Okur, M. (2013). *Liselerde Coğrafya Eğitiminin Milli Kimlik bilincine Etkisinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Özgen, N. (2013). A Qualitative research on perception of geography by training teachers of geography: sample of Turkey. *Higher Education of Social Science*. 5(1), 25-34.
- Prajapati, R., Sharma, B. & Sharma, D. (2017). Significance of life skills education. *Contemporary Issues in Education Research*, 10(1), 1-5.
- Schell, E. M., Roth, K. J. & Mohan, A. (2014). Road Map for 21st Century Geography Education Project. National Council for Geographic Education Washington, DC.
- Slater, F. (1998). Illustrating values in geography education through an examination of research. *Int. Res. Geographical Environ. Educ.* 7(2), 162-167.
- Slater, F. (2001). Values and values education in the Geography curriculum in relation to concepts of citizenship. In Lambert, D. & Machon, M. (Eds.), *Citizenship through secondary geography* (pp. 42-67). London: Routledge and Falmer.
- Solem, M., Lambert, D. & Tani, S. (2013). Geocapabilities: toward an international framework for researching the purposes and values of geography education. *Review of International Geographical Education Online*, 3(3), 214-229.
- Şahin, C. (2001). Ortaöğretim coğrafya öğretmenlerinin mesleki sorunları hakkında bir araştırma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 3(2), 59-70.
- Şeyihoğlu, A. & Geçit, Y. (2012). "Mind maps" in the metaphors of geography teacher candidates. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 283-295.
- Taş, H. İ. (2008). Coğrafi beceriler ve bunları öğrencilere kazandırma yolları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(20), 45-58.
- Taş, H. U. (2012). *Tasarruf Bilinci Oluşturmada Coğrafya Eğitiminin Yeri ve Önemi*. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Tomal, N. (2009). Coğrafya derslerinde edinilen bilgilerin günlük hayatta kullanıma durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 229-240.
- Ünlü, M. & Günceğördü, H. A. (2013). Coğrafya derslerinde harita becerisine yönelik uygulamaların öğretmen tutumlarına etkisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 58-71.
- Ünlü, M. & Yıldırım, S. (2017). Coğrafya dersi öğretim programına bir coğrafi beceri önerisi: mekânsal düşünme becerisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35, 13-20.
- Ünlü, M. (2011). Coğrafya derslerinde coğrafi becerilerin gerçekleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 2155- 2172.
- Ünlü, M. (2018). An evaluation of occupational ethical values of geography teacher candidates in turkey. *Educational Research and Reviews*, 13(2), 68-73.
- Wellens, J., Berardi, A. Chalkley, B., Chambers, B. Healey, R., Monk, J. & Vender, J. (2006). Teaching geography for social transformation. *Journal of Geography in Higher Education*, 30(1), 117-131.
- Xuan, X., Duan, Y. & Sun, Y. (2015). Primary geography education in china: past, current and future. *Review of International Geographical Education Online*, 5(2), 111-136.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2009). Öğretmen adaylarının mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *İş Ahlakı Dergisi*, 2(4), 71-88.
- Yiğit, F. (2003). Toplumsal sorunların çözümünde coğrafya eğitiminin yeri ve önemi. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Yörü, S. (2007). Vatan sevgisi ve yurttaşlık bilinci oluşturmada lise coğrafya derslerinin yerinin değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Zeren, M. G. (2015). Üniversite öğrencilerinin gözü ile coğrafya eğitimcisi: bir olgu bilim araştırması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20(33), 189-208.